

Çeviri Diliyle Hazırlanan Verimlilik Planı Taslağı Yeni Yükler Getiriyor... VERİMLİLİK TASLAĞI BOŞA ENERJİ HARCİYOR

EMO Yönetim Kurulu, 27 Ağustos 2016 tarihinde yaptığı yazılı açıklamada, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın uluslararası danışmanlık şirketleriyle birlikte hazırladığı Türkiye Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı Taslağı'nın, yeni vergiler ve tüketicinin sırtındaki mali yükü artıracak öneriler içerdiğini açıkladı.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Türkiye'de olmayan kurumlara atıfta bulunan ve önemli Türkçe yanlışları içeren geçen yılki skandal taslaktan sonra bazı düzeltmeler yaparak tekrar görüşe açtığına vurgu yapılan açıklamada, yeni taslağı inceleyen EMO'nun saptamaları şöyle özetlendi:

"-Güncel Veriler Yok, Türkçe Hatalarına Devam: Her ne kadar bazı yanlışlıklar düzeltilmiş olsa da Eylem Planı halen güncel veriler ve mevzuattan uzak maddi hatalarla doludur. Örneğin serbest tüketici limiti için 2015 yılı değeri olan 4000 kWh esas alınmıştır. Oysa EPDK geçen yıl Aralık ayında 2016 yılı için serbest tüketici limitini yıllık 3.600 kWh olarak açıklamıştır. Taslakta "enerji etütçüleri" gibi Türkçede olmayan kavramlar korunmuş; dağıtım şirketleri yerine de çeviri diliyle "şebeke operatörleri" denilmeye devam edilmiştir.

-Sayaç Sistemi Sil Baştan: Fayda-maliyet analizi yapılarak "elektrik alanında, hanelerin en az yüzde 80'inin 2020 itibarıyla akıllı ölçüm sistemleriyle donatılması" önerilmektedir.

Gelişmiş ölçüm altyapısı denilen uygulamalarla ilgili yatırımların tarifelere yansıtılarak abonelerden tahsil edileceği açıktır. Otomatik Sayaç Okuma Sistemi kapsamında abonele-re takılan elektronik sayaçlar ekonomik ömrünü doldurmak bir yana yeni yeni kullanılmaya başlanmıştır. Bu sayaçların sil baştan "akıllı sayaçlar" ile değiştirilmesi verimlilik ile açıklamayacak bir savurganlık olacaktır. Taslakta Avrupa Birliği'nde akıllı sayaç takma maliyetinin ortalama 200-250 Avro olduğu belirtilmektedir. Bu durumda ortaya çıkacak maliyetler elektrik tarifelerini artıracak, tüketicilerin ek yüklerle karşılaşmasına neden olacak ve ülkemizi elektronik sayaç çöplüğüne çevirecektir.

-Olmayan Yönetmelik ve Güç Değeri: Lisanssız elektrik üretimine ilişkin yürürlükten kaldırılan 2011 tarihli yönetmeliği referans alan taslak, mikrokojenerasyon gücü konusunda da yönetmeliklerde olmayan 1.000 kW rakamını içermektedir. Mikrokojenerasyon tesisleri için 2011 yılındaki Yönetmelik'te 50 kW, 2013 yılında yayımlanan Yönetmelik'te 100 kW güç sınırlaması yer almaktadır.

-Dışa Bağımlı 'Verimlilik' Planı: Elektrik Sektörüne Genel Bakış Bölümü'nde "...artmakta olan enerji talebini karşılayabilmek ve enerji üretiminde dışa bağımlılığı azaltabilmek amacıyla geleceğe dönük büyük çaplı projeler yürütülmektedir. Bu projelere örnek olarak toplam kurulu güçleri 14 GW'ın üzerinde olması beklenen

3 nükleer enerji santrali ve Afşin Elbistan bölgesinde kurulması planlanan termik santraller gösterilebilir" ifadelerine yer verilmiştir. Dünyada nükleer santral yakıtını üreten ülke sayısı bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar sınırlıyken inşası halinde yakıtı dışarıdan gelecek olan nükleer santraller ile dışa bağımlılık nasıl azaltılacaktır? Ülkemiz başta güneş ve rüzgâr olmak üzere hidrolik, jeotermal ve biyokütle gibi yenilenebilir enerji kaynakları yönünden oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. Metinde bu kaynaklara yeterince vurgu yapılmadan ve bu kaynakların kullanımında ne kadar yetersiz kaldığımızı görmeden, henüz inşa edilmemiş yerli kömür santralleri ile nükleer santrallerin enerji verimliliği ile ilişkilendirilerek sunulmasını anlamak mümkün değildir.

-Grafik Planı Yalanlıyor: Türkiye'de kayıp ve kaçak oranının yüzde 14.4 seviyesinde bulunduğu, 3 dağıtım bölgesi hesaplama dışında tutulursa bu oranın yüzde 8-9 civarına olduğu iddia edilerek, teknik kayıpların azaltılması için "ülkede çok ilave enerji yatırıma" gereksinim olduğu savunulmaktadır. Taslaktaki grafikte ise bu oran yüzde 20'lere yakın görünmektedir. Verilen bilgi yanlış ve yanıltıcıdır; 2014 yılı verilerine göre yalnızca dağıtım sisteminde kayıp ve kaçak oranını yüzde 17.19'dur.

-Şirketlere Sürekli Teşvik Mekanizması: Taslakta, "Her ne kadar dağıtım şirketleri kayıp-kaçak oran-

larını belli bir oranda düşürme mecburiyetinde bulunsalar da Türkiye'de enerji verimliliğine yönelik başka herhangi bir teşvik edici ya da cezalandırıcı mekanizma mevcut değildir. Diğer yandan; elektrik enerjisi ve doğal gazda sektörel büyümenin desteklenmesi kapsamında iletim ve dağıtım altyapısı üzerine yatırımların devam etmesi ve zamanında bitirilmesi, enerji verimliliği açısından önem arz etmektedir" denilmektedir. Zaten kayıp ve kaçak hedefleri sürekli yükseltilmekte, şirketlere yurttaşların cebinden örtülü kaynak aktarımı yapılmaktadır. Taslak şirketlere kayıp ve kaçakla mücadele için ayrıca yeni teşvikler verilmesini gündeme getirebilmektedir. Yatırımlarda esas olan

ülkenin ihtiyacı değil, ne yazık ki yatırım adı altında tarifelerden yapılacak tahsilatların artırılarak şirketlere kaynak aktarımı sağlanmasıdır. Üstelik taslakta kayıp ve kaçak hedefleri ya da enerjinin üretim ve sunumundaki verimlilik projelerine ilişkin hedef ya da öngörüler dahi bulunmamaktadır.

-Trafo Çalışmasına ELDER Katkısı:

"Trafolarda asgari performans standartlarının uygulanması" başlığı altında; mülkiyeti TEDAŞ'a ait olan tesislere TEDAŞ'ın değil de yasal hiçbir statüsü ve sorumluluğu olmamasına karşın Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneği'nin (ELDER) önerileriyle standart getirilmesini anlamak mümkün değildir. Trafo imalatına yönelik elektromekanik sanayi göz önüne alınacak

mıdır? Amaç enerji verimliliği mi, yoksa dağıtım şirketlerine yeni yatırım ortamı sağlamak mıdır?

-Yeni Vergiler: Taslakta kurulması öngörülen Ulusal Enerji Verimliliği Fonu ve İklim Değişikliği Vergisi ile tüketicilere yeni yükler getirilmektedir.

Yanlış veriler ve çeviri metinlere dayalı olarak Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı hazırlanamayacağı açıktır. Yalnızca şirketlerin penceresinden onların çıkarlarına göre bir eylem planı hazırlanması kabul edilemez. Ülkenin sosyo-ekonomik durumu göz önüne alınarak, kullanıcıların yararını gözetilen bir perspektif esas alınmalıdır. Eylem Planı Taslağı yeni baştan hazırlanmalıdır."